

1 Evropské dokumenty ve vztahu k požární ochraně

1.1 Úvod

V roce 1985 byl v ES zahájen proces sjednocení postupů při hodnocení výrobků. Aby mohly být výrobky takto jednotně hodnoceny, je zapotřebí znát jejich vlastnosti a jejich klasifikaci, která bude využívána v dalším procesu hodnocení výrobků.

Jedním z požadavků na hodnocení stavebních výrobků je požadavek požární bezpečnosti.

Požární zkoušky se v zásadě dělí na zkoušky požární odolnosti stavebních konstrukcí a zkoušky reakce na oheň.

Výsledky zkoušek platí však pouze pro zkušební vzorek, a proto v rámci hodnocení výrobků se provádí časově omezená klasifikace s využitím výsledků zkoušky a vymezením přímé aplikace v souladu s ustanoveními zkušebních norem. Platí však zásada, že klasifikace je vztažena k danému výrobku v jeho konečné aplikaci. Proto, s ohledem na omezené možnosti přímé aplikace, je možné provádět rozšířené aplikace na základě vytvářených evropských norem.

1.2 Legislativa EU pro stavební výrobky

1.2.1 Nový přístup k technické normalizaci a harmonizaci

V roce 1985 vznikl v ES tzv. „Nový přístup k technické harmonizaci a normalizaci“ na základě usnesení Rady č. 85/C 136/01. Jeho základní podstatou bylo vymezení úlohy směrnic ES, které mají omezit své požadavky na výrobky pouze z hlediska bezpečnosti, ochrany zdraví, majetku a životního prostředí. Na tomto principu se začaly zpracovávat tzv. „směrnice nového přístupu“.

Na "nový přístup" navázal v prosinci 1989 tzv. "globální přístup k posuzování shody", který stanovil obecné principy a postupy (Usnesení rady 90/C 10/01 z 21.prosince 1989). Podrobnosti o těchto postupech obsahuje Rozhodnutí Rady 93/465/EHS ze dne 22. června 1993 o modulech pro různé fáze postupů posuzování shody a pravidlech pro přidělování označení CE. U označení CE nejde o žádnou značku jakosti, je určena kontrolním orgánům a musí být uváděna, pokud to směrnice vyžaduje. Jestliže se ke zkouškám zapojila i třetí strana - notifikovaný orgán, připojuje se k označení CE i identifikační číslo tohoto notifikovaného orgánu. Směrnice 93/68/EHS doplnila všechny do té doby vydané směrnice nového přístupu ustanoveními o povinnosti prokazovat shodu dle stanovených modulů a povinnosti označovat výrobky označením CE při jejich umístování na trh EU. Směrnice nového přístupu tvoří základ pro národní předpisy a jsou závaznými dokumenty. V současné době je jejich počet 28 a patří sem i směrnice vztahující se ke stavebním výrobkům.

1.2.2 Směrnice 89/106/EHS (Construction Product Directive) – CPD

Směrnice Rady 89/106/EHS z 21.12.1988 o sjednocení právních předpisů členských států v oblasti stavebních výrobků (dále CPD) (změněna Směrnicí Rady 93/68/EHS), patří mezi směrnice „nového

přístupu". V souladu s novým přístupem k technické harmonizaci a normám se předpokládá, že výrobky vyhovují základním požadavkům směrnice, jestliže splňují požadavky technických specifikací harmonizovaných se směrnicí.

Obecně řečeno směrnice:

- představuje regulovanou oblast veřejného zájmu
- upravuje uvádění výrobků na trh a volný pohyb zboží
- definuje těchto šest základních požadavků na stavby:
 - 1 mechanická odolnost a stabilita
 - 2 požární bezpečnost
 - 3 hygiena, ochrana zdraví a životního prostředí
 - 4 bezpečnost při užívání
 - 5 ochrana proti hluku
 - 6 úspora energie a ochrana tepla

Předpoklad shody výrobku se základními požadavky směrnice může být naplněn buď splněním požadavků harmonizované evropské normy, nebo jiným technickým řešením, pokud je výrobce schopen prokázat splnění požadavků směrnice. Výrobek, pro který není zpracována harmonizovaná evropská norma, ale patří při tom do skupiny výrobků, které podle Rozhodnutí Komise významně ovlivňují plnění požadavků směrnice CPD a jsou pro tento výrobek zpracovány řídicí pokyny ETAG, podléhá evropskému technickému schválení, musí nést označení shody, jestliže je uváděn na trh v Evropské unii.

Ve srovnání s ostatními směrnicemi „nového přístupu“ směrnice o stavebních výrobcích obsahuje následující odlišnosti:

- Základní požadavky směrnice se nevztahují na výrobky samotné, ale jsou zaměřeny na konečný výrobek, kterým je stavba jako celek. Základní požadavky jsou pak podrobně transformovány do požadavků na výrobky a části staveb a na jejich vlastnosti či charakteristiky pomocí Interpretačních dokumentů k základním požadavkům směrnice,
- Působnost směrnice je velmi rozsáhlá. Ve smyslu směrnice se stavebním výrobkem rozumí „každý výrobek vyrobený pro trvalé zabudování do pozemních i inženýrských staveb“. Tato definice přitom zahrnuje materiály, výrobky a prvky stavebních konstrukcí, instalace a jejich součásti, pokud jsou jako takové uvedeny na trh,
- Směrnice blíže nespecifikuje rozsah výrobků, na které se vztahuje, a to ani negativním vymezením; předpokládaný seznam výrobků, které z hlediska ochrany zdraví a bezpečnosti nejsou podstatné, nebyl vyhotoven - ukázalo se totiž, že je velmi obtížné tuto skutečnost dokázat. Působnost směrnice podrobněji vymezují výše uvedené nezávazné Interpretační dokumenty a v současné době se tak přesněji děje prostřednictvím postupně vydávaných

Rozhodnutí Komise o postupu prokazování shody jednotlivých skupin stavebních výrobků. Směrnice a její prováděcí předpisy představují poměrně rozsáhlý legislativní soubor,

- Směrnice CPD jako jediná ze směrnic nového přístupu zavádí institut evropských technických schválení jako technickou specifikaci pro případy, kdy neexistují harmonizované (popř. uznané) národní technické normy nebo se s nimi v nejbližší době - většinou u minoritních skupin výrobků – nepočítá.

1.2.3 Harmonizované technické specifikace

Stavební výrobky mohou nést označení shody CE a být uvedeny na jednotný trh pouze tehdy, jsou-li v souladu s harmonizovanými technickými specifikacemi, takže uplatnění směrnice je na existenci těchto specifikací závislé.

Technické specifikace vznikají následujícím postupem:

V první fázi se vychází z Interpretačních dokumentů k CPD, k dalšímu rozpracování těchto požadavků na jednotlivé skupiny stavebních výrobků dochází v Rozhodnutích Komise o postupech prokazování shody pro určitou skupinu výrobků. Rozhodnutí Komise jsou pak podkladem pro udělení mandátů Komise evropským normalizačním orgánům CEN/CENELEC k vypracování harmonizovaných evropských norem, nebo pro udělení mandátů Evropské organizaci pro technické schvalování EOTA k vypracování tzv. řídicích pokynů (metodik) pro evropská technická schválení (ETAG).

1.2.4 Interpretační dokumenty

Obecné požadavky uvedené ve směrnici 89/106/EHS jsou podrobně specifikovány v šesti tzv. Interpretačních dokumentech (dále ID) a publikovány ve sdělení Komise 94/C 62/01 ke směrnici Rady 89/106/EHS.

Základní funkcí interpretačních dokumentů je:

- harmonizovat základní technické koncepce
- uvádět třídy nebo stupně pro klasifikaci výrobků
- určovat vztahy mezi třídami nebo stupni a technickými osvědčeními

Definice základního požadavku „Požární bezpečnost“ stanovuje, že stavba musí být navržena a provedena takovým způsobem, aby v případě požáru

- byla po určitou dobu zachována nosnost konstrukce,
- byl uvnitř stavby omezen vznik a šíření ohně a kouře,
- bylo omezeno šíření požáru na sousední stavby,
- mohli uživatelé opustit stavbu nebo být zachráněni jiným způsobem,
- byla brána v úvahu bezpečnost záchranných jednotek.

Plnění základního požadavku se zajišťuje řadou vzájemně souvisejících opatření týkajících se zejména projektování a návrhu stavby, provedení stavby a potřebné údržby a dále ověření vlastností ukazatelů charakteristik použitých stavebních výrobků.

Interpretační dokument ID2 podrobně rozebírá odpovídající charakteristiky výrobků, které mohou být významné pro základní požadavek z hlediska zatížení a tepelné expozice (normová teplotní křivka, konstantní teplota apod.), jejich funkčních kritérií (nosnost, celistvost, izolace apod.) a klasifikace. Výrobky jsou tříděny podle předmětu požadavků na:

- reakce na oheň,
- střechy,
- požární odolnost,
- technická zařízení,
- požární detekce a poplach,
- potlačení požáru,
- řízení kouře,
- únik osob,
- hasicí zařízení

1.2.5 Rozhodnutí Komise

K provedení směrnice Rady 89/106/EHS přijímá Komise rozhodnutí. Rozhodnutí Komise se nepřejímají do právního řádu ČR, neboť mají přímý právní účinek v členských státech EU.

Tato rozhodnutí Komise se týkají třech následujících oblastí:

1. Rozhodnutí Komise pro evropská technická schválení

Evropské technické schválení (European Technical Approval) je harmonizovanou technickou specifikací v souladu se směrnicí Rady 89/106/EHS. Jde o stanovení požadavků na technické hodnocení vhodnosti výrobku k určenému použití založené na splnění základních požadavků na stavby, do kterých je výrobek zabudován.

Tato rozhodnutí slouží pro vypracování harmonizovaných technických výrobových norem, řídicích pokynů ETAG a evropských technických schválení bez řídicího pokynu.

2. Rozhodnutí Komise pro požárně technické charakteristiky

Tato rozhodnutí Komise pro požárně technické charakteristiky, která zavádí třídy požadavků na stavební výrobky z hlediska požární bezpečnosti, jsou založena na uplatňování regulačních tříd (reakce na oheň a požární odolnost) v jednotlivých skupinách stavebních výrobků. Lze je rozdělit na:

- klasifikační, tj. uvádějící technické požadavky při klasifikaci výrobků do tříd
- hodnotová, tj. uvádějící třídy konkrétních výrobků bez nutnosti dalšího zkoušení
- zkušební, tj. popisující podmínky zkoušek (např. jednotlivě hořícího předmětu – SBI)

3. Rozhodnutí Komise o postupech prokazování shody stavebních výrobků

Tato rozhodnutí Komise vymezují působnost směrnice o stavebních výrobcích. Stanoví postupy prokazování shody pro jednotlivé skupiny výrobků a to na základě čl. 20 odst. 2 směrnice Rady 89/106/EHS. Tato rozhodnutí slouží pro stanovení evropských technických postupů prokazování shody, přičemž stanovuje pro konkrétní výrobky a jejich zamýšlené použití jejich úroveň nebo třídy a systém prokazování shody (1, 1+, 2, 2+, 3, 4).

QUALITY RECORD

Název	Evropské dokumenty ve vztahu k požární ochraně
Popis	Vymezení úlohy směrnic ES tak, že omezují požadavky na výrobky pouze z hlediska bezpečnosti, ochrany zdraví, majetku a životního prostředí.
Kategorie	Požadavky na stavební výrobky a konstrukce
Název souboru	1-1_Evropske_dokumenty.pdf
Datum vytvoření	15. 1. 2007
Autor	Ing. Roman Zoufal, CSc.
Klíčová slova	Harmonizace technických předpisů; Interpretační dokument; Směrnice 89/106/EHS.